

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerint vétetnek fel.

I. évfolyam. 147. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Csütörtök, november 21.

Háboru előtt.

Nehéz idők előtt állunk. Ugyan csak helyén kell lenni a szívünknek, ha az események forgatagjába akarunk tekinteni, mert nagyon szomorú az, amit ott látunk.

Az utolsó huszonnégy órában komorrá változott a nemzetközi helyzet. E pillanatban lehetetlen ellenőrizni, hogy csakugyan megtörténtek-e azok a sérelmek, amelyek a feszültséget fokozták Monarkia és Szerbia között. Ausztria és Magyarország külügyi hivatala a nemzetközi jogok és szabályok megsértésével vádolja Szerbiát, melynek hatóságai szinte lehetlenné teszik a Monarkia ottani konzuljainak működését. Nem tudjuk, mert nem áll módunkban megállapítani, hogy miben állanak ezek a sérelmek. Külügyi hivatalunk e sérelmek súlyos voltára azal akar rávilágítani, hogy haza hivatja állomáshelyéről Thaly István mitrovicai konzult, akit a szerb hatóságok megakadályoztak abban, hogy hivatását teljesíthesse. Így mondják ezt külügyi hivatalunk sugalmazott közvéleményei. Ugyanilyen irányu közvéleményekből tudjuk meg azt is, hogy Szerbia hetek óta megakasztja az érintkezést külügyi hivatalunk és Prohászka Oszkár prizrendi konzulunk közt. A sugalmazott közvélemények szerint a szerb hatóságok elzárták a külvilágtól Prohászka konzult s noha külügyi hivatalunk kérdés tárgyává tette a szerb kormánytól az ottani hatóságok viselkedését. Szerbia hatósága mindezekre nem válaszolt a kérdésre.

Mi bizalommal várjuk Szerbia magyarázatait, mert képtelenségnek tartjuk, hogy a mitrovicai és prizrendi hatóságok a szerb kormány utasítására gördítettek akadályokat a Monarkia konzuljainak működése elé.

És éppen ezért nem tudjuk magyarázatát adni annak, hogy miféle céljai lehetnek Szerbiának azzal, hogy a Monarkia képviselőivel szemben megfélejtkeznek arról a kötelességi udvariasság-

ról, melyre a nemzetközi jogok értelmében minden állam képviselője igényt tarthat. Csak azt kell s azt szabad e pillanatban hinnünk, hogy a szerb hatósági személyekben sok a harag és sok a gyűlölet a Monarkia képviselőivel szemben, mert a Monarkiaiban látják álmaik és vágyaik akadályát. Ez a harag és gyűlölet talán kimérettelenségre ragadta őket, azonban kérdés, hogy Szerbia kormánya azonosítja-e magát tisztviselőivel s helyesli-e, jóváhagyja-e azokat a sérelmeket, melyek képviselőinek személyében az egész Monarkiaért.

A mitrovicai konzul visszahívását a maga kellő értéke szerint fogja elbírálni Szerbia s mi egy pillanatig sem kételkedünk abban, hogy a szerb kormány ennek az erélyes fellépésnek további következményeire gondolva, megnyugtató magyarázatokkal fog szolgálni Ausztria és Magyarországnak.

Beismerjük, hogy a helyzet még korántsem tisztázódna e kínos afférek elintézésével, mert az adriai kikötők kérdésének tárgyalása egyre újabb és újabb surlódási pontokat idéz elő a tárgyaló felek közt. A bonyodalmak elintézését siettetni fogja Pasic miniszterelnöknek és a szerb kormány két másik tagjának nyilatkozata.

A nyilatkozatokban a tartalomnál is sokkal bántóbb a hang, a leckéztető modor, melyben Szerbia felelős miniszterei a mi címünkre küldik üzeneteiket. Minden szavukból kirí az elbizakodottság s nyilatkozatuk inkább válik be kardcsörgetésnek, mint diskuszióra alkalmas állásfoglalásnak.

Nehéz lesz elsimítani azokat az ellentéteket, melyeket a szepticiáskodó Szerbia támasztott köztük és Monarkia között. Igazán nincs rá kilátás. A Monarkia komolyan okupálni akarja Szerbiát.

Háboru előtt állunk!

A külföld magyarjai.

Ezúttal ne azokról a magyarokról esson szó, akiket dicső epochák költői ostromolni szerettek volna, mivel hogy magyar az anyéik nyelve magyar a föld, amelyen bölcsőik ringtak s magyar az a televény termő föld, amely ontja belsejéből a bőséges kincset, azt, amit a külföld magyarjai messze idegenben elpredálnak szoktak, ami vastagra duzzasztja idegen kalmárok bugyillárását, míg a mi kereskedőink és iparcsinok alighogy tengődni tudnak. Így volt ez a múltban s van a jelenben is. Most — több kategória lévén — a másiktól akarunk inni.

Olvasom az újságban, hogy Pasic, Szerbia jelenlegi miniszterelnöke magyar. Elcsodálkozom ezen. Pasic — magyar! A csodálkozásom csak pár pillanattig tart s azután bosszankodom afelőtt, hogy a leleményességem cserben hagyott. Elvégre Pasic már híres ember, a nevét már elröpítette a táviró acsunguzok közé s s Sidneyben éppen olyan jól tudják, hogy kicsoda a pán Pasic, mint Magyarország akármelyik istenhátamögötti falujában. Pasic tehát híres ember, így nyomban gondolhattam volna, hogy származására magyar.

Nagyon sok külföldi nagyságról derült ki, hogy tulajdonképpen magyar az illető. A Liszt Ferencz magyarsága más beszámítás alá esik, mert Lisztnek tényleg volt valami köze a magyarsághoz, ha a születésén kívül nem is sok. Őt tehát lehetett magunknak vindikálni, itt született, itt is elismerték a nagyságát, amikor a külföld ezt már rég megtette. A magyar fővárosban volt tanár a zeneakadémián s ha magyarul nem is tudott, soha nem tiltakozott az ellen, amikor a nagyságára büszke honfitársai őt magyarnak tették meg. A többi külföldi nagysággal azt jóval kevesebb joggal tessük meg azok, akik sok emberben fölfedezni tudják eltitkolt vagy elrejtett magyarságát. Néhány évvel ezelőtt, mikor Lenard német professzor megkapta a Nobel-díjat, a magyar lapok áradozó hangon emelték ki magyar származását. Ő nem tiltakozott ez ellen, valószínűleg fülébe sem jutott a magyar lapok dicsérete. Reinhardt is magyar s magyar egy csomó külföldön élő elismert zenész, — talán némi tulzással meg lehet állapítani, ahogy minden tizedik német karmester fajtánkbeli — festő, szobrász, professzor, szóval a szellemi

Butorok legelőnyösebben a **Csepő- és Páso-utca sarkon** levő **Butorosarnokban** szerzették be.

Magas, világos pinczehelyiség (souterrain) műhelynek vagy raktárnak Darabos-u. 7. azonnal kiadó.

élet sok-sok kitünősége. Reinhardt minden évben jó üzletet csinál Budapesten s naponta tíz újságíró interjúolja meg s emlegeti magyarságát, úgy, hogy már kénytelen bevallani, hogy Magyarországon született s Reinhardtal együtt számossá váltunk magyarnak kinevezett elismert nagyság mosolyog le bennünket, amikor reá hivatkozunk s ezt a kérdést intézheti hozzánk: Hát ezek csak a születési helyem révén ismerik el működésemet s azt a kulturális munkát, aminek az egész emberiség hasznát látja? Primitív dolog ez...

Az hát. Büszke vagyok minden magyarra, aki a népek kulturális előrehaladását és fejlődését tehetségével és munkájával szolgálja. Tudja. Büszke vagyok magyarságukra, ha ők is büszkék arra. Ha ők mondják azt, hogy magyarok s nem mi tesszük meg azzá s süjtjük ki hosszúság s fáradalmas kutatás után, a minnek sok esetben nincsen pozitív eredménye. Pasics és a többi nagyság magyar származására nem tudok büszke lenni. De az lennék, ha ő hivalkodnék azzal, hogy magyar földön születtem s a magyar erények és kvalitások tették meg engem nagy emberré. De Pasics és a többi Pasics hallgat. Még csak meg sem cáfolja a származására vonatkozó hirt.

A gazdák figyelmébe.

Kukorica-termésünk csődje.

Országos csapás érte az 1912. évi magyar kukoricatermést. A nyárutó és az őszi szakkadó esőt zúdított földünkre. És ma gazdáink nem a termés pusztulását keseregik, hanem azon sóhajtoznak: hol veszünk vetőmagot?

«Aki szemetet vet, azt arat», — mondja a példaszó. De aki az ideit tönkretett csirájú ku-

koricát elveti, az még kikelni sem fogja láthatni vetését. Csak a sors és szeszélyes időjárásunk különös kegyéből kiválasztott kevesek azok, akik egészséges, jó csiraképes kukoricavetőmaggal rendelkeznek az idén. Kukoricatermesztésünk olyan csőd előtt áll e csapás után, mint az ország szőlőtermése a filoxera pusztítása idejében. Hozzá nem értő könnyen mondja rá: «Hiszen van kukorica bőven, hisznek a disznók rajta vigan.» Igen, van kukorica, tavalyi, mert nem szokás friss kukoricával hizlálni. Ami az idén termett, az a sertés fogáéhoz tapad, akár a tészta.

A magyar gazdáknak rettentő gondot ad a kukorica eltartása. Már a lejárásnál a bőtermő, késői kukoricafajták hetekig ázva, éretlenül, zölden, lucskosan kerültek a fűlesztő vermekbe szárastól, csövestől. Azoknak a szemek nem ért be. A koránérő fajtákból helyenként szárazon takarították be a termést. Ahol a beérett kukoricát a hosszú esőzés a szárán kapta, ott csakis lopva, nagy nehézséggel sikerült megmenteni a már biztosnak hitt termést.

Ami elpusztult, azt alig menthetjük. De a jövő évi termést biztosíthatjuk azáltal, ha nem késünk jó vetőmagot előre is beszerezni. Három dolog van, amit a magyar kukoricatermesztésnek a megmentésére el nem mulaszthatunk:

1. A jövő tavaszkor elvetendő kukoricavetőmagot még az idén biztosítsuk, nehogy a jó és egészséges magot termeszítő gazdaságok azt a széna és őrvektől elsodort, rendekben rothadt sarju helyett állataikkal fölakarmányozzák.

2. Lehetőleg csakis csöves kukoricát vegyünk vetőmagnak, mert ezáltal módunkban lesz a fajtisztaságról, a csövek egészségi állapotáról meggyőződni. A morzsolásnál pedig a csövek hegyéről és alsó végéről lekerülő szemeket nem használjuk vetésre.

3. A kukorica-vetőmag csirázóképességéről a vétel előtt győződjünk meg csiráztatási próba által. De tavasszal is egyáltalában ne ves-

sünk el más kukoricát, mint amely csiráztatási próbán ment át.

A napokban azt mondta nekem egy intelligens és jó magyar gazda: «A mi élehetlenségünk mellett még megeshetik az, hogy disznóit hizlalunk a legszükségesebb kukorica-vetőmaggal és viszont kényelemszeretletünk folytán oly vetőmag kerül tavasszal a földre, hogy nem kiállítási anyag, de jó takarmányra alkalmas kukoricánk sem terem.»

Igyekezzünk tehát megtenni minden megtehetőt, hogy a magyar kukoricatermesztésnek csődjét elárítsuk.

Az élet mélységéből

Elfogott a debreczeni rendőrség egy színészt, aki lopott.

Szomorú, sőt megdöbbentő látvány tárul elébünk, ha leszálunk az élet mélységeibe. — Megirták ezt már ezerszer, de hogy mi most újra élünk ezzel a közhelyjel, arra az ad alkalmat, hogy a rendőri sajtókönyv lapjairól egy igazán megdöbbentő eset tárul elénk: egy színészt fogott el a debreczeni rendőrség, aki nyon-oráiban lopásra vetemedett.

Igazán megdöbbentő és elsomorító az a jelenség, hogy egy intelligens ember a nagy nyon-oról és a végső szükségétől kényszerítve annyira megfélemedzik magáról, hogy képes az «enyém, tied, övé» fogalmát össze-zavarni.

Itt áll előtünk egy eset, amikor egy színésznek — tehát intelligens embernek — a sok nyomoruságtól, koplalástól annyira megbilient az erkölcsi egyensúlya, hogy ruhaneműket és cipőket tulajdonított el. Biztosan fázhattott szegény és a lyukas cipője helyett — melyben bizonyára kénye-kedve szerint sétál-

A halál leánya.

Írta: Balla Lajos.

Egy kisebb vendéglőben ismerkedtem meg Mária Lujzával. Sohasem fordultam meg benne, csak úgy véletlenül tértem be és egy újságíró kartársamat találtam ott, aki rendesen ebben a korcsmában étkezett. Akkor már ened után volt, szivarozva sziesztaozott és a szemével beszélgetett Mária Lujzával. Fehér ruha, fehér haja, gesztenyebarna, esztelenül nagy haj és esztelenül nagy kalap, közepes termet, nagyon kis csontok és két bántóan mély, lapos szem a halovány és soványka arcban, beteg csillogással, mely hasonlít az opálos tó tompa fényéhez... ez volt Mária Lujza. A szoba másik sarkában, egy kerek asztalnál ült egy idősebb, drabális és marcona, de elhízott urral és egy gyámoltalan, ijedős arcú, a levegőbe néző asszonnyal. Más nem is volt a vendéglőben, csak még a korcsmáros, aki vicces ember hírében állt és éppen a drabális öreggel beszélgetett.

— Nyúl az élő van, hanem más vad alig akad, — mondta az öreg.
— És a rabok miatt lehet vadászni? — kérdezte a vendéglős.

— Azoktól uram bővíben. Mit hol legyen rend, ha a fogházban nem? Ha az én vadászterületemen is akkora rend lenne, akkor a vadak már tudnák, amikor jövök és ott várának az uton, hogy beléjűk eresszem a golyót vagy sörétet. Csakhogy akkor az nem lenne élvezet. Mert az élvezet attól van, hogy a vad repül, vagy szalad. Ha a rab is úgy lenne, mint a vad, akkor az is élvezet lenne. Hanem így más! Így csak unalom az egész

fogházfelügyelői hivatal. Mikor még csendőrvoltam, az más volt, akkor nyomozni is kellett.

«A kövér ember azután fizetett és elment az ijedő arcú asszonnyal, a leányt azt otthagyták, hogy várjon, amíg jönnek.»

— Lujzácska, — szól ekkor, — át kartársam a leánynak — jöjjön kicsit hozzánk.

— Miért menjek?

— Beszéljessünk egy kicsit! Már régen nem beszélgettünk! És azt is már régen nem mondta meg, hogy mi van az Imrével?

«A leány fölkel és odajött hozzánk.»

— Jó napot, Lujzácska! — így köszönt kartársam.

— Alászolgája! így felelt Mária.

— Kikkel ült ott, Lujzácska?

— A papával és a mamával. Ajj! Már szörnyen untam őket.

— Ez a kollégém! — szól a kartársam és rém mutatott — ez pedig a császárnő: Mária Lujza!

— Szép név! — mondtam.

— Hjah! Lujzácska nagyon tragikus nő!

— szölte a kartársam.

— Az igaz! — felelte ő maga.

— Hát mikor lesz a lakodalom, Lujzácska?

— Jövő vasárnap. A papa most azért jött be a városba, mert ékszereket veit nekem.

— Örül az ékszereknek?

— Mit csináljak velük? Az csak rongy, vacak, ha az embernek boldogsága nincs hozzá.

Hát a múlt héten voltam az Imrénél. Mert most kocsmája van neki. Arrafelé sétáltam egy unokanővéremmel és egy másik rokonnal. Azt mondtam nekik: Nagyon szomjas vagyok, men-

jünk be ebbe a korcsmába?

— És szép felesége van az Imrének?

— Hát lehet az szép? Az olyan, akit pénzért kell elvenni. Azért én az Imrét nem hitáztatom. Mert ami igaz — igaz; sohase kérdezte: van nekem, vagy nincsen? Pedig tízenötezet kapok.

— Koronát?

— Forintot! Ambár nem mind pénzbe, hanem hirtokban is. Ha én az Imrének azt az Imrének megmontam volna, most is együtt élnénk.

— Hát miért nem mondta?

— Nem akartam, hogy ő engem a pénzért vegyen el... És különben most vasárnap ugyanis meghalok. És pedig most egészen biztosan. Meglesz a nagy vigasság, senki sem gondol semmit, senki sem gondol arra, hogy mi következik. Már a papának is megmondtam.

— És mit szól a papa?

— Semmit. A puska éppen a vállán volt, mert neki külön vadászterülete van. — Necsinalj boldogságokat! — mondta és a puska éppen a vállán volt, el is ment mindjárt vadászni.

— És az Imre! Mit fog szólni, ha maga meghal?

— Annak örülnék, ha nagyon féjna neki a szíve. Mert azt megérdemelné.

— Meddig élt együtt az Imrével?

— Egy évig. Az úgy volt, hogy ő már a Kossuth Lajos-utcától fogva jött utánnam. Akkor én bementem egy cukrászdába, ő is bejött. Csak mi ketten voltunk az üvegfalon túl. En eperfagylaltot kértem, akkor ő is azt kért. Akkor egymásra néztünk és ő azt mondta: — Nagysád is a eperfagylaltot szereti? — Igen, — mondtam én. Akkor én fizettem, elmentem

latott ki-be a víz és sőr — milyen nagy élvezettel kuzhatfa fel a jó cipőket!..

Tegnap éjjel távirati megkeresést kapott a debreczeni rendőrség a tasnádi csendőrségtől, melyben az állt, hogy Sajó György tasnádi szintársulatától egy Kubinszky Viktor nevű színész ruhaneműek és cipők eltulajdonítása után megszökött és alighanem Debreczenben tartózkodik. Kéri felalás esetén a letartóztatását.

A rendőrség a távirat vétele után azonnal megindította a nyomozást és pedig sikerrel, mert pár óra múlva sikerült nekik megtalálni az illető színészt. Letartóztatták és bekísérték a rendőrségre, hol vallatásra fogták.

Jelenleg a debreczeni rendőrség fogházában van és talán még a mai nap folyamán visszakísérik a tasnádi csendőrséghez.

A szappan és az írószer.

A szappan és az írószer, bér igazán nem rokonsággal, úgy kerülhetnek egymás mellé, ha a kulturáról beszélünk. Régi mérője a kulturának a szappanfogyasztás. S aki ezt a tételt felállította, ha kissé merész is volt talán, de nem tévedett. Aki pedig az írás-olvasáshoz köti a kulturát, az talán ugyanolyan közel jár az igazsághoz, mint a másik.

Ezuttal azonban nem a kulturában kerül egybe a szappan és a másik kulturamérőnek eszköze, az írószer, hanem a magyar ipar védelme hozta őket egy kalap alá. A Magyar Védőegyesület foglalkozott ezekkel az ipari területekkel s elhatározta, hogy úgy a magyar gyártmányú írószerek, mint a hajdan nagy hírű, de már mindjobban háttérbe szoruló magyar szappan érdekében agitációt indít. Különbösen a magyar szappan felkarolásának esz-

néje érdekelni fogja a debreczeni «szappan-
nocska» is, akik idestova teljeseen kipu-
sztnak. Pedig világhírű volt hajdan a debreczeni szap-
pan. A magyar szappangyártás helyzete na-
gyon sanyaru, s most újabb nagyszabású had-
járatot indított ellene az aüssigi Schicht-gyár.
Ez a nagy csehországi vállalat óriási konkurren-
ciát jelent s mindennemű reklámjaival tönkre-
teszi a magyar szappangyártást. Minden sar-
kon, vasuti várótermekben, hirdetőtáblákon, vá-
rostban és faluban egyformán ott van ennek
a szappannak a reklámja.

Több magyar szappangyártó vett át titok-
ban s azoknak az összeköttetéseit, kezdetben
az idegen cégér mögé bujva megszerezte, az-
után kiaknáta. A magyar gyárak nem tudnak
védekezni ellene. Most a Védőegyesület, melyet
a gyárak felkértek, agitációt indít a ma-
gyar szappan érdekében.

A Schicht-gyár erejének egyetlen titka a
reklám, melyet 20 milliós tőke s az angol-
osztrák bank részvétele fedez.

A Védőegyesület másik ügye volt: a ma-
gyar írószerek propagálása. Már régen folyik
agitáció e tárgyban, de azért most is 23 mil-
ió megy ki egy évben tőlünk Ausztriába író-
szerekért.

A tanulóifjúsághoz intézendő szózat, a
gyar gyártmányok és védjegyek ismertetésével
és az agitáció szolgálatában álló diáknap-
terjesztésével igyekszik az egyesület segíteni
ezen az állapoton.

Modern és a legjobb
VILLAMOS
berendezések
rendelje meg
Földvári-nál
üzleti telefon 168 — gyári telefon 816.
Tanuló felvétetik.

Debreceni riportok.

Felsült gavallér.

Egy debreczeni ujháznál nagy vendégség
volt a nnap. Vacsora után a vendégek az
előcsarnokban vették felöltőjüket és bucsuzni
kezdtek. Csak az egyik gavallér állott tétován.

Az inas zavartan mondta neki:

— Nagyságos ur, nem értem, hogyan tör-
ténhetett, de a felöltő elveszett, nem találom!

A háziasszony mentegetőzve szólott:

— Lehetetlen! No ilyesmi igazán nem for-
dult még elő nálam!

A gavallér, aki híres arról, hogy tiszter
oly gazdagnak szeret látszani, mint amilyen,
előkelő mosolylyal válaszolta jó hangosan, hogy
mindenki meghallhassa:

— Oh, semmi baj, kezét csókolom! Az
egészben csak az a kellemetlen, hogy ebben a
hónapban nem mehetek Pestre.

— Miért?

— No igen, mert az én ruháimat Pes-
ten szoktam megrendelni és oda szoktam utaz-
ni a szabómhoz, hogy mértéket vegyen rólam.

A háziasszony persze most már egészen
vigasztalhatatlan volt:

— Ah, tehát pesti kabát volt! Milyen
nagy kárt okoztunk önnek!

— Oh, szót sem érdemel! Mindössze
száznyolcvan forint volt az egész!..

— Száznyolcvan forintos kabát!.. Ezt so-
hasem bocsátom meg a cselédeknek!

E pillanatban örvendezve szaladt be az
udvarról egy cselédeány, egy felöltőt lobog-
tatva kezében harci jelnek:

— Megvan a kabát! Klünn volt a tor-
nácon!

Az inas átvette „megnézte a belését és
csalódottan mondta:

— Ez nem az!

De a gavallér vigan mondta:

— Ej, dehogyan nem! Hát nem látja, hogy
az én monogrammom van benne?

— Az ám! De tessék csak ezt a kis
felírást nézni a gallérján!

A szabócég szokásos névjegyén ez állt:
«Szedlák és Vámos Debreczen.»

ő is fizetett és elment. Az utcán hozzám jött
de nagyon szépen viselkedett, bemutatkozott,
megmondta az igazi nevét. Azt is megmondta
hogy technikus, de még nincs szigorlata. —
Nagysád irodába jár? — kérdezte az Imre.
— Nem, — mondtam én — házileány va-
gyok. Tavaly végeztem a felső kereskedelmi,
de nem megyek hivatalba. — De nem is hi-
szem, hogy ott a kortsmában jól érezze ma-
gát. Mikor a felesége a tokonaimmal beszél-
getett, akkor ő odasugta nekem: — Hova
megy azután? — Semm! köze hozzá! —
mondtam nek! — Menj a Király-utcába, egy
negyed óra múlva ott leszek. Várj a Király-
színházban az előcsarnokban! — Szépen vá-
rom én magát! — mondtam neki.

— Hát csak így magázta?

— Csak nem fogom azután tegezni? Ő
is azt hiszi, hogy vasárnap meglesz az eskü-
vőm! Pedig hogy csalódik, mert öngyilkos le-
szek! Hogy hogyan, azt nem mondom meg sen-
kinek.

— Ne tegye ezt, Mária Lujza! Ezt nem
szabad tennie.

— Hogy most nem mentenek meg, az
bizonyos.

— A kisasszony — mondtam borzalom-
mal — úgy beszél erről, mintha egy új ka-
lapot akarna venni.

— Mondja csak el — kérte a kartársam
— hogyan is történt eddig?

— Az úgy volt, hogy először megmérgez-
tem magam gyufával. De egy negyed óra múlva
ki-osták a gyomromat. Akkor le akartam ug-
ran ia negyedik emeletéről.

— Otthon, Kőbényán?

— Hiszen ott csak kétemeletes házunk van!

Bejöttem Pestre, a Csengey-utca, ott föl-
mentem egy házban a negyedik emeletre. Már
az egyik lábom klünn is volt a rácsra, egy-
szerre sötét lett minden, elszedültem, az ud-
varon a vice söpört, de azt csak egy pill-
anát láttam, mert aztén semmit se láttam.
Nem is tudom, hogyan jött oda: csak a vice
fogta a nyakamat és akkor megint láttam, ott
álltam a negyedik emeleten a folyosón. És ha
a vice nem abban a pechben jön, akkor bi-
zony isten, még ha nem is akartam volna le-
ugrani, lebuktam volna; na ott jól összetörtem
volna magamat... A másik az áldozcsütörtö-
kön volt. Nagyon sok nép járt az Erzsébet-
hidon, nem is siktottam, csak föltem az
egyik lábom a vasdiszítésre és keresztül a
korlátot! Majdnem ráestem egy hajóra! És pe-
dÉig fejjel lefelé buktam! Hallottam is, aho-
gyan a nők is visítottak. Tudja: kell ahhoz va-
lamÉi, hogy az ember ilyent megtudjon tenni!
És bizony isten, talán el sem hiszik, de a víz-
ben úgy megütöttem a fejem, mintha vízta
köre estem volna. Egyszerre fejjel lementem mé-
lyen, mert mindent jól megfigyeltem, akkor egy
hullámmal föl, akkor megint le. Annyi vizet
ittam, hogy már egész pupos voltam tőle, ak-
kor egyhullámmal megint föl és egy másik-
kal előre. Akkor a bluzommal megakadtam egy
hajóláncon! Az volt az én pechem! Ott lóg-
tam, csakhogy akkor már igazán nem tudtam
semmiről. A hajam az már akkor, ujje, egészen
kibomlott és a víz vitte, mint a zászlót... egy
civil a vízbe ugrott, de ezt már csak úgy
mesélték el, akkor jöttek csónakkal is, bevít-
tek a Rókusba a mentők. Őt napig feküdtem
ott. Ajjé, az én mamám, az, ha én egyszer
eljövök hazulról, nem is engem vár haza, ha-

nem a mentőket. Az é n mamám, ha a
mentőket látja, már sikit. Ha fiakkert hall a
ház előtt megállni, akkor is sikit.

Az öreg pár visszajött, meglepetésül még
két arny karperecet vettek Mária Lujzának, akik
aztén elvittek magukkal.

— Sajnálom, — mondta a kartársam —
hogy mióta ismerem, már régebben nem for-
szítottam ki egy randevut tőle.

— Hát nem látja, — szóltam, hogy ez
a leány örült!

— Nagyon intelligens, tanult leány, nagyon
sokszor beszélgettem vele.

— De millió halál lakik benne!

— Nagyszerű lenne: az ember magához
ölelné ezt a leányt azzal a gondolattal, hogy
a halált csókolja és harapja.

A vendéglős odajött hozzánk.

— Tésztát vagy sajtot? — kezdte. — Na-
gyon jó krémeslepényünk van.

— Ugy-e, örült ez a szegény leány! —
kérdettem tőle.

— Őt forint! — mondta ő és nevetett,
mert tudta magáról, hogy ez illik, mert ő neki
vicces ember hire van.

Azóta sokat tündöttem Mária Lujza pro-
blémáján. Milyen különös — gondoltam most
is magamban — egy leány, aki él, de tulaj-
donképpen nem is él, mert az élete csak egy
megjelenési formája a halálnak, mely folyton
ki akarna törni belőle, de eddig még sikerte-
lenül, de egyszer aztén mégis otthagyja apró
csontjait és fakó bőrét hidegen és összeomolva
és a zavart, tompa, opálos szemeket meg-
fagyva és a rothadásnak odadobva...

SZÍNHÁZ.

1912. november 20-án, szerdán, C) bérletben:

TENGERÉSZ KATÓ.

Operette 3 felvonásban.

Személyek:

Steinfeld lovag ellentengernagy — Szabó Gyula
Véczi Róbert tengerészkapitány — Farkas Pál.
Kopp Gyula sorhajóhadnagy — Szászhalmy Gy.
Rádák Lajos sorhajó-zászlós — Falussy István
Kédas Tamás, kormányos — Székely Gyula.
Szepl, a Váczi legénye — Máthé Gyula.
Sághi, matróz — Kiss Imre.
Temessy, báró — Solti Ernő.
Kató, a Kédas leánya — Borbály Lili.
Lujza, a kapitány felesége — M. Tordai E.
Telez, Temessy leánya — Aranyossy Anna.
Berta, a főorvos felesége — Ligeti Vilma.
Radványiné — Arday Vilma.
Szobaleány — Vámos Gizella.
Barna — Szemző Emma.

Heli műsor:

Csütörtökön: Hoffmann meséi, operett. A) bérlet.

Pénteken: Brezeda ur, vigjáték. Ujdonság. B) bérlet.

Szombaton: Sötét pont, bohózat. Ujdonság. C) bérlet.

Vasárnap délután: Kis gróf, operett. Mésékelt helyárrakkal. Bérletszünet. — Este: Sötét pont, bohózat, kis bérletben. Barna — Szemző Anna.

SZÍNHÁZI HIREK.

Brezeda ur holnap, csütörtökön kerül bemutatásra. A Magyar Színház állandó műsor-darabja volt, amíg Molnár Ferencz «Farkas»-a nem került színre. Az ujdonságban Zilahy egy férjes Lipótvárosi új nemes alakítással fogja a közönséget meglepni. Zilahyn kívül Szabó Gy., Vajda Ilonka, Úti Gizella, Bérczi, Szászhalmy, stb. jutottak kitűnő szerepekhez.

Hoffmann meséi vígopera csütörtökön kerül színre. A főszerepeket Zilahyné S. Vilma, Borbély Lili, Csanády Irma, Székely Gyula, M. Tordai Erzs, Kassay Károly, Solti, Kemény Lajos stb. játsszák.

Vasárnap délután mésékelt helyárrakkal a «Kis gróf» kerül színre. Főszereplők lesznek: Zilahyné S. Vilma, Borbély Lili, Falussy, Csanády Irma, M. Tordai Erzs, Szabó Gyula, Bérczi Ernő, Kassay Károly.

Sötét pont. Szombaton este kerül színre a legkacagtatóbb bohózat-ujdonság.

A rendkívül jóleső érzés,

melyet a Pixavon hajmosás kelt, és az előnyös befolyás, amelyet a haj-növést gyakorol ma már általános ismert dolgok. Az a könnyűség, a melylyel a Pixavon a korpát és a piszkot a fejbőrön oldja, könnyen leöblíthető pompás habja, kellemes szaga nagyon megkönnyíti a szer használatát. Nagyszerű hatása abban nyilvánul, hogy meggátolja az elős-ködök okozta hajhullást.

Egy üveg két és fél koronába kerül és hetenként egyszeri használat mellett hónapokig tart.

HIREK.

Nem térnek vissza a régi jó idők.

A szegénység, ez a rémséges valami vette birtokába a világot. Mintha valamely dicsőséges csata nyomán kezdte volna meg uralmát, oly fölénygel, az önhittségnek olyan merész tudatával fészkelte be magát közibénk és tart lengyögözve mindannyjónkat. Hiábavaló minden kétségbeesett erőlködésünk, a szegénység vasmarokkai szorítja a torkunkat. Pang minden. Az ipar, a kereskedelem kétségbeesett vergődéssel küzd a mindennapi betevő falatért, a lateiner ellen a garasoskodás terére lépett, hogy a retentő drágaság nyomasztó hatásai végképen el ne veszítsék. És mindez miért? Nem tudná ezt senki megfejteni. Nekünk csak az adatott meg, hogy a szegénységet szenvedjük, de hepillantani nem tudunk abba a boszorkánykonyhába, ahol ezt a borzalmas betegséget főzik.

És még csak kilátásunk sincs arra, hogy rövidesen a jólét köszöntsen ránk. A régi jó időket, amikor még pezsgős mulatságokra is tellett, amikor a mindennapi robotban kifáradt testünket egy kis vigassággal üdítettük fel. Mintha sötét, átláthatatlan fátyol takarná elszerrünk elől. Csak a visszaemlékezés a miénk. A képzelet szárnyain idézhetjük csak vissza ezeket az időket, de a valóságban oly messze távolodtunk tőle, hogy talán soha elsem érhetjük többé.

De hát kinek van kedve az ilyen visszaemlékezésekre? A seb, amit a szegénység üt rajtunk, oly égetően fáj, hogy azt még az elmúlt jobb idők visszaidézésével fokozni — egyenlő volna az önkínzással. A harakiri nem lehet olyan fájdalmas, mint az ilyen visszaemlékezések, mert míg az előbbi csak testi fájdalmakat okoz, az utóbbi a lelket kínozza és üt rajta oly mélységes sebet, mely hosszú időnkig bénítja meg az idegrendszerünket.

A megadás, a mindenbe való beletörődés az egyetlen orvossága ennek a most pusztító egyetlen betegségnak. Tűrni kell a fájdalmakat, amiket vág rajtunk és szembe kell nézni bátran a megpróbáltatásokkal, amik még vár-nak ránk. Mert hogy még súlyos megpróbáltatásokban lesz részünk, hogy azt a kevés harapás kenyeret is, ami most még jut nekünk, felére fogja apasztani a szegénység, arra el lehetünk készülve. Mert hát plörözös kalapoknak, szieszkín bundáknak, prémes boáknak kell lenniök. Ezt megköveteli asszonyainktól a térsadalmi berendezésünk. És mert valamiből csak fedezni kell ezeket a szegénység palástolására szükséges szemfényvesztő divatickek-et, — majd a kenyeret fogjuk megfizetni. És ez lesz aztán az igazi szegénység: a lelki szegénység.

A ref. egyházkerület gyűlése. A ref. egyházkerület ma folytatta ülését, amelynek leg-érdekesebb tárgya a ref. teológián ujonnan szervezett VI. tanszék és a főgimnáziumban megüresedett latin-magyar tanári állás betöltése volt. A teológián a belmissziói tanfolyam vezetésére Kiss Ferencz püspökladányi esperes, Vargha Jenő ref. lelkész és Kádár Géza, a zilahi ref. egyház lelkésze pályáztak. Beérkezett összesen 16 szavazat. Ebből 8 az első helyen jelölt Kiss Ferenczre esett, a másik 8 pedig üres volt. Így az egyházkerület Kiss Ferenczet megválasztott akad. tanárnak jelentette ki. A gimnáziumi latin-

magyar szakos tanári állásra 2 pályázó volt: U. Szabó Gyula és Gulyás József segédtanárok. A választás U. Szabó Gyulára esett, akit 8 szavazattal rendes tanárnak választottak meg a 7 szavazatot kapott Gulyással szemben. A programm egyéb részét a különböző egyházi-négyek feliratainak, segélykéreseinek s a főiskola háztartására, alapítványi ügyeire vonatkozó kérdéseknek az elintézése töltötte ki. A tárgyszót folytatják.

Csütörtöki felolvasó est. Az első est folyó hó 21-én, délután 5 órakor kezdődik a róm. kath. főgimnázium dísztermében. Ennek műsora a következő: 1. Meiser: «Oh nézz le égből. Eneki a Svelts-intézet tanítónőképző-jének énekkara. 2. Megnyitó beszédet mond Lóky Béla dr., a rendező bizottság elnöke. 3. Beriot: «Phantasia» 100-ik mű. Hegedűn játsza Pozorszky Béla, zongorán kíséri Jóna Kálmán dr. 4. «A költő.» Irtó és telovassa Schweig hoffer János dr. 5. Brahms: «Magyar táncok.» Zongorán négykézre előadják Sinka Ilona és Papler Irma. 6. Apróságok. Szavaltat. Előadja Vajda Ilonka. 7. a) Zerkovitz: Pipacsos mezőn. b) Kurutz: Ha meghalok és Csak azért szeretnék Eneki Pávay Boriska. Zongorán kíséri Jaszenovits István dr. 8. Kiss Béla és zenekara zeneszáma. A gazdag és érdekes műsoru estre jegyek válthatók Antalffy József könyvkereskedésében, Szent Anna-u. 13. Jegyek ára 1 korona, 80, 60 és 40 fillér.

A Debreczeni Köztársasági Párt szervező bizottsága kedden zártkörű értekezletet tartott az Angol Királynő fehértermében, amelyen még a rendőrhatalóságnak is bejelentettek, hol azt tudomásul is vették. Csaknem kétszázan vettek részt ezen az értekezleten a debreczeni republikánusok, amely fényes bizony-sága a debreczeni polgárság lángoló hazaszeretetének, s amely polgárság megmutatta, hogy méltó a multia, 1849. április 14-ikére. Jánosi Zoltán gyöngyösi szárnyalású beszédét szent áhitattal szívták magukba a megjelentek és zúgó tetszéssel honorálták s a beszéd után per ekig ünnepezték. Az ezután következett fel-szóalások fényesen igazolták azt, hogy Jánosi tulajdonképpen a megjelentek mindenikének tulajdon érzését öntötte szavakba. A beszédek után megválasztott az értekezlet egy 14 tagu bizottságot az alakuló gyűlés előkészítésére, a melynek tagjai lettek: Jánosi Zoltán, Zih Géza, Kövér Gyula, Pethő József, Ménes Mihály, Király József, dr. Bacsó Dezső, dr. Király Péter, Barcza Andor, Stégmüller Árpád, Harsányi Imre, Patay József, Knöpfler Miksa (Nyilastelep), P. Nagy Lajos. Az értekezletnek 9 órai tánt lett vége, mikor a belépési nyilakozatokat irták alá. A hívek elszórtak, de többen ott maradtak még a késő éjjeli órákban is.

Műhelyi gyakorlati tanfolyam. A debreczeni m. kir. állami fémpari szakiskolán november hó 25-én esti műhelyi tanfolyam veszi kezdetét, melyen a kovács, lakatos, géplakatos mesterségek különféle minta-meneteit lehet el-sajátítani. Elkészítési tárgyat mindenki szabadon választhat, a készített tárgyak az illetők tulajdonát képezik, csupán az elhasznált anyag értékét kell megfizetnie. A tanítás ingyenes. A felvehető munkások száma korlátolt. Jelentkezni lehet az intézet műhelyfőnökénél, ki készséggel szolgál felvilágosítással.

Okvetlen hallgassa meg! A Nemzeti Kávéházban, a vasuti állomással szemben, külföldön sikert aratott Matyók Péter tamburicza zenekara hat magyar énekes és tánczosnó közreműködése mellett ma és minden este hangversenyek. Belépti díj nincs.

A debreczeni vendéglősök, kávéosok ipartársulata csütörtökön délután fél négy órakor a Diéher-söröcsarnok virágtermében ülést tart. A fontos tárgyakra tekintettel pontos megjele-nést kér Márkus Jenő elnök.

— **Védekezés a kolera ellen.** Napról-napra borzalmasabb hírek érkeznek azokról a járványokról, melyek a török harcmezőkön küzdő ellenfelek közé ékelődtek. Kolera, pestis, és himlő pusztítja a sebesülteket és tizedeli az épenmaradottakat mindkét táborban, úgy hogy máholnap egyetlen ragályos nagy temető lesz Konstantinápoly környéke. A magyar orvosok közt ez a körülmény nagy aggodalmat kelt, mert kelet felől minden út Magyarországon vezet keresztül és így a hadviselő államok után mi lehetünk elsőnek elkészülve, hogy megkapjuk a járványokat. Orvosi körökben arról a tervről beszélnek, hogy diplomáciai uton fel kell szólítani a hadviselő feleket a csatateren heverő holttestek haladéktalan elégetésére, mert csak így lehet elhárítani az egész Európát fenyegető járványveszedelmet. Egyébként megnyugtató közölni lehetjük a belügyminiszterium közegészségügyi osztályának azt a felvilágosítást, hogy a törökországi kolera beuhrcolása ellen már a múlt héten megtörtént minden előzetes intézkedés. Tekintve, hogy Konstantinápolyból ezidőszáig csak a Fekete tengeren át, a konstanza-bukaresti román vasútvonalon lehet Európába jutni, az egészségügyi hatóságoknak aránylag könnyű dolguk van Konstanzában nemzetközi intézkedés állja útját a járvány terjedésének, a magyar-román határon pedig szintén életbe léptették a szokásos rendszabályokat.

— **Halálhírek.** Ma délelőtt a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalnak: Kovács József ref. 17 hónapos, özv. Kovács Jánosné gkath. 37 éves.

— **«Háziorvosságok könyve»** cím alatt igen fontos és hasznos mű jelenik meg közelebb 4 füzetében. Tartalmaz mintegy négyszáz orvosságot több mint kétszáz baj ellen. Nélkülözhetetlen minden családnál, főleg a szükséges kivételképpen oly helyen, ahol nincs orvos kéznél. Bolti ára 1 K. Megrendelhető már most az «Aster» kiadóhivatalában: Budapest, III., Nád-utca 1. szám alatt.

— **A Magyar Király-kávéházban** esténkin egy kitűnő hölgy-zenekar működik Fehérváry Margit személyes vezetésével. A zenekar egyik kiváló tagja Puskás Ottilia cimbalom-szólistája. Szíves pártfogást kér: Husserl Károly karmester és a Magyar Király tulajdonosa.

Legujabb.

Saját tudósítónktól.

Vilmos császár mellettünk.

Berlinből táviratozzák: Németország végre erélyes lépésre határozta el magát. Vilmos német császár kijelentette, hogy nem tűri azt, hogy Németország szövetséges társát, a Monarchiát sértgessék. Rendet kell teremteni végre a Balkánon és ennek a rendnek a hármasszövetség akarata kell nyugodnia.

Oroszország mozgósít.

Berlinből jelentik: Az orosz hadtesteket Galícia határára hadilétszáma emelik. Valószínű, hogy ennek a következménye Vilmos császár erélyes állásfoglalása a Monarchia mellett.

Szerbia meghátrál.

Budapestről jelentik: Pasic válasza, amelyet Ugron belgrádi követünknek kellett 48 órán belül adnia, most érkezett meg Budapestre. A válasz **megnyugtató**. A Monarchia képviselőinek bántódása nem esett és Szerbia rajta lesz, hogy az esetleges sértéseket megtorolja.

Interpelláció a delegációban.

Budapestről jelentik: A delegáció mai ülésén Nagy Ferencz interpellált a szerb konfliktus ügyében. Wlikkenburg mérk felelt az interpellációra és a delegáció tudomására hozta Szerbia megnyugtató válaszát.

Mozgósítás.

Budapestről jelentik: A felvidéki és a csehe zredeket hadilétszáma emelik. A mozgósítás oka az Oroszország határára történő mozgósítás.

A független Albánia.

Bécsből jelentik: Tizennégy albán vezér és törzsfőnök gyűlt össze Durazzóban, ahol proklamálni fogják Albánia függetlenségét.

Katasztrófális bolgár vereség.

Konstantinápolyból jelentik: A bolgárok csatáldzsa: veresége katasztrófális jelentőségű. A bolgárok most már maguk ajánlanak békét a Portának. A Porta el van tőkélve a háború körömszakadtáig folytatni.

A hármasszövetség demarcha.

Bécsből jelentik: A hármasszövetség követi holnap demarchot intéznek Pasic miniszterelnökhöz, amelyben erélyesen rendreutasítják Szerbiát és a Monarchia iránt tiszteletre hívják fel.

Kolera Belgrádban.

Belgrádból jelentik: A sárga rém megjelent Belgrádban kiütött a kolera. Több kolera megbetegedés történt.

Kuropatkin a bolgár hanseregben.

Szentpétervárról jelentik: Kuropatkin orosz hadvezér átveszi a bolgár hadsereg fővezényletét.

Törökország

élet-halál harca.

A csatáldzsaai török győzelem.

Szívszorogva lestük a híreket. Hat és fél évtizeddel ezelőtt, amikor mi vívtuk meg élet-halál harcunkat évszázados ellenségünkkel: az osztrákokkal, az erdélyi sereg parancsnoka, a magyarba ojtott lengyel, a későbbi török pasa: Ben: apó mondta a piskii hidnál: Wenn di Biücke verloren, Siebenbürgen verloren. Ugyan ez volt most a helyzet Csataldzsánál. Ha Csataldzsa elvesz, elvesz Konstantinápoly s vele együtt az európai Törökország. Mi, magyarok, türköfiek vagyunk, mert a török nemzet iránt táplált szimpátiánkon kívül egyenesen érdeklünkbe vág, hogy a balkáni szláv tengerbe egy nem szláv ország ékelődjönbe, amely a szláv áramlatot valamiképpen ellensúlyozni tudja. Ezért kísértük aggodó figyelemmel a török háború minden egyes mozzanatát s őszinte volt a részvétünk s nagy a bánatunk és sajnálkozásunk, amidőn a török fegyverek halaszterencséről jött a hír. Kirkilissze, Lüle Burgász, Cserlu szomorú jelentőségű hely mielőttünk is. A török sereg veresége fájdalmas érzéseket váltott ki belőlünk s a folytonos katasztrófák már-már megsemmisítették a lelkünk mélyén szunnyad óreménységet, amely a visszavonuló sereg új védelmi vonalában kivívandó győzelemre vonatkozott. A remény gyöngye volt s nem igen hittünk a megvalósulásában. A csatáldzsaai harcokról érkező első hírek kedvezőtlenek voltak. A bolgár távirati ügynökségek kellő nöbeszedéssel kürtölték világ-gá hogy Csataldzsánál a bolgárok jelentős előnyöket értek el.

A török sereg végromlásáról áradó bolgár jelentések egyszerre elhallgattak; megtörtént a hihetetlen; Csataldzsánál a félhold halálos csapást mért a bolgárookra. Törökország végső katasztrófája nem fog bekövetkezni. Pedig már két hét óta álmódzott Törökország feldarabolásáról a szemforgató, statuskvót hirdető diplomácia. Az óvatos diplomaták azonban ez egyszer rosszul számítottak. A hadiszerencse megváltozott. Törökország még a porig alázhatja meg az apró, elbizakodott szláv vérebecskéket.

Minden háziasszony érdekében!

Csak oly ládikák és csomagok, melyek a *kávédaráló* védjeggyel vannak ellátva, tartalmazzák a tulajdonosnak és régóta bevált „Valódi“: **FRANCK** :-ot, a honi gyárból **KASSARÓL**. Azért nagyon ajánlatos gondos figyelem a bevásárlásnál!

CSARNOK

A flu.

Regény.

Ezt tudta, mert hisz ott a hírlap, melyen tisztán olvashatólag áll: XVI. évfolyam. — 3386. szám. — Péntek, október 13.»

A tábornok erre gondolkozóba esett. Azon töprenkedett, vajjon megtarthatja-e Miskát, ha az esetleg egy havonkinti második mámort akarna rendszeresíteni. A dolog kényes természetű volt; mert Miska nem volt az az ember, a ki, ha egy rendszeret életbe léptetett, lattól egyhamar ellátott volna „Meg kel fonfolnom a dolgot“, gondolta magába a tábornok, készületeket téve szokott sétájához, miközben szakgatott szavakbaan adott kifejezést a miatt való bosszuságnak, hogy készületeiben nélkülöznie kell Miska segítségét.

Mikor aztán utra készen szobája ajtaját kinyitá, a lákashoz vezető lépcső legfelső fokán nem csekély meglepetésére egy jól bepólyázott csecsemőt látott feküdni.

A tábornok urcsak elképedt. Egy csecsemő! és az ő ajtaja előtt. Lehajolt, hogy a kis világpolgár arcát szemügyre vegye; olyan kerek, piros pofácskájú volt, akár a legszebb alma. Egész öröm volt nézni, és Benda Kilián nem is fosztotta meg magát az örömtől, hanem nézett-sajátszerű vendégére, gondolatokba merülve, hosza. Majd óvatosan fölemelte azt a kis emberkét a lépcsőről, bevitte egyszerűen há őszobájába és — alkalmasabb hely hrján oda fektette mosdóasztalára. Akkor aztán elkezdett gondolkozni, hogy már most tulajdonképen mitévő legyen.

Az ilyféle apróság nem nagyon illet az ő existenciájába, melyet még meg kell ismer-

tenünk, hogy rövid történetünk további folyamata megérthető legyen.

Azon körülményből, hogy a tábornok inasát brevi manu elítélte és a porkolábhoz küldte, az olvasó azt következtetné, hogy hogy történetünk színhelye kaszárnya. Pedig nem úgy van. Benda Kilián nem csak hogy kaszárnyátan uem lakott, hanem már több egy événél, hogy a tényleges szolgálatból is kilépett.

Mint husz éves hadnagy kezdte meg katonai pályafutását, melyen további husz év alatt tábornoki rangol vivott ki magának. Szolgálati idejének legnagyobb része háborúskodás közben folyván le, jelentékenyen többre számított, mint a mennyit tulajdonképen kitett Miskát már hadnagy korában magához vette és ez „legénye“ maradt mind máig. Szolgálatát a fent leirt fényes pályafutás után élete legszebb korában nem hagyta volna el, ha az utolsó idők eseményei nem kényszerítik reá. Különösen két kellemetlen eset birta rá, hogy a hadseregtől oly korán megváljon.

Ez esetek egyikének színhelye a harc-tér volt. Midőn egy heves ütközet napján dandárja a nap fáradalmi és veszélye után főzéshez akart fogni, kitünt, hogy hiányzanak az élelmiszerek. Felsőbb helyről: jövő parancs folytán ugyanis a hadsereg két részre oszlott; miközben tévedésből megtörtént, hogy az egyik dandár magával vitte az összes élelmiszereket, a másik pedig az összes lőszeret. Ennek következménye első sorban az volt, hogy míg az egyik rész majd a saját zsirjába fult, de csak egy golyója sem volt, hogy magát védelmezhes-e; addig a másik a legrettenetesebb módon el volt látva lőszerrel, de egyszersmind ki volt téve a veszélynek, hogy éhen veszzen. Benda Kilián tábornok urat, mikor a dolgok állása tudomására

Folytatjuk.

A szerkesztésért felelős **Voith György.**

Értesítés!

Az alulírottánál kapható Dvorzsák János pápai praelátus „Idézetek tára“ cz. közel 1000 szerzőtől 4154 idézetet tartalmazó hirneves örökbecsű munkája. Szemelvények a hazai és külföldi modern clasikai az egyház és világirodalomból, gyöngyök a szent Atyák műveiből vallás-erkölcsi vezéreszmék kitűnő férfiak irataiból, közmondások a magyar népéletből, kalászok a szépirodalom mezejéről képezik foglalatát.

A közel 500 oldalra terjedő vaskos művet míg a csekély készlet tart, egész vászon díszkötésben leszállított áron 4 koronáért küldeni kész vagyok.

Kecskemét, 1912 okt. hó 30.

Kontz János

II. ker. Mária-város Cserép-u. 15.

Jegyzet: Szétküldés csakis postautánnvétellel.

Vendégő bérlet.

Bikszád gyógyfürdőben az ugynevezett

„Kisvendéglő“

az ottan egész éven át gyakorolható

italmérésesi joggal

egymás után

több évre kiadó.

Pályázhatnak e szakmában gyakorlott, de különösen jó magyar konyhát tartó vendéglősök. :- :-

Feltételek megtudhatók:

Bikszád gyógyfürdő igazgatóságánál.

Alapított 1901-ben.

Horovitz Zsigmond

két szedőgép és villamos erőre berendezett

könyv- és műnyomdája

DEBRECZEN, Darabos-u. 7.

Telefon 412.

Telefon 413.

„UJ DEBRECZEN“

politikai napilap kiadóhivatala.

Telefon inrerurban 412.

Készít a
legrövidebb idő
alatt és legju-
tányosabb ár-
ban mindenféle
nyomtatványt.

NÉVJEGYEK,
Eljegyzési,
Esketési és Báli
meghívók
elismert leg-
jutányosabb
árbar.

NYILT-TÉR Serravalló's

Vasas Kina-bor.

Kitüntetve 1906. évi bécsi Hygienikus kiállításán.

Az állami díjjal, oklevéllel és aranyéremmel. Erősítő-szer gyengékedők lábadozók és vérszegény betegeknek. Étvágygerjesztő idegerősítő és vérjavító szer.

7000-nél több orvosi ajánlat.

Kiváló íz.

J. SERRAVALLÓ cs. kir. udvari szállító
Trieszt-Barkola.

Kapható a gyógyszerárakban 1/2 L. üvegekben 2:60 Korona 1 L. üvegekben 4:80 K.

Legtartósabb

huzott drótszálal lámpa.

Magyar

SIEMENS - SCHUCKERT - MÜVEK

Budapest, VI., Teréz-körút 36.

Órangy hölgyek legkedvencebb szépítőszere a FÖLDES-féle MARGIT-CRÉME

Ezen kiváló arckenőcsőt az egész világon sok millió úrhölgy használja, mert a legújabb tudományos buvárlatok alapján készült arc-crème és mert hírneves vegyészek állítása szerint ez a legjobb és teljesen ártalmatlan arc-szépítő és finomító. A Margit-crémet a bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll a hatás mely valóban meglepő, gyors és biztos. A bőr teljesen átalakul tőle és az üde, telt, bársonysima s rózsásfehér lesz. Rár nap alatt eltűnnek ráncok, redők szepők, májfoltok és mindennemű kiütések. A Földes-féle Margit-crème nemcsak szépíti az arcot, hanem ápolja és megóvjja az időjárás, a nap és szél minden befolyása ellen. Utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk! Kapható az egész világon. Tégelye 1 és 2 kor. Margit-szappan 70 fill. Margit-puder 1 K. 20 f. Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, ARAD
KAPHATÓ: Debreczenben Balázs Ödön, Grósz Nagy Ferenc, Jóska és Jóna (Fog.), Mihailovics Jenő, Mauthner Alfréd, Muraközy László, Tóth Béla H. Szabolcsán Barbás Zsigmond H. Bősábrmónyban Essey Gábor gyógyszerárakban.

Számlalanszor bevált

**MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
SAVANYUVIZ**

gyógyhatású és hányásgátló, gátló a hányástól megakadályozó szer.

Legelőzőbb és legjobb hatású Hashajtó

NEUSTEIN FÜLÖP

CUKROZOTT HASHAJTÓ LABDACSAI

(Neustein Erzsébet-pilulái)

Fejleműje minden tekintetben a hasonló készítményeket. Fentü szer mentes minden kéros alkotórésztől, a legjobb alkatrészt használják a legelőzőbb bántalmaint, könnyű székletet szerezni egy veritástól gyógy szer sem ártalmatlanabb és alkalmasabb a

Székrekedés

legelőzése, mint a legtöbb betegség okosójára. Csak rozott volna miatt, a gyermeknek is savosan veszik. Egy doboz 15 pilula tartalommal 30 fillér. egy tekeres 8 dobozzal tehát 120 pilulával 2 korona. A pénz előre küldése mellett bérmentve.

Óvás! Utánzatól óvakodjunk Neustein Fülöp hashajtó pilulái! tessék kéri! Csak akkor valódi, ha minden dobozon a 16rv. bejegyzés Szent Lipót védjegy a Philip Neustein gyógyszerárak aláírásával fekete vörös nyomásban olvasható. A keresk. törvény által védett csomagjainkon égünknek rajta kel lennie.

Neustein Fülöp gyógyszerárak,
Sz. - Lipóthoz Wlen, Plankengasse 6.
Kapható Debreczenben: Tóth Béla, Mihailovics J., Muraközy László, Aranyi J. gyógyszerészeknél

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POROK

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatású a legmagasabb GYOMOR- és ALTEST-BÁNTALMAK, gyomorhív, rögsött SZÉKREKEDÉS, májbántalom, VÉRTOLULÁS, aranyr és a legkülönbözőbb MŰI BETEGSÉGEK ellen, a jeles házaszernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szert.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle sósborszesz nevezetesen mint a fájdalomcsillapító bódorsólésiesség közsvény, esus és a megkülönböztetés legismertebb népmes.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökere gondosáért és ápolására egy gyermeknek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fill. Ot darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjegyvel van ellátva. Fő-nehéztűdés:

MOLL A. gyógyszerárak,
cs. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9
Videki megrendelések naponta post-utárvát mellett teljesítenek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

A debreczeni izr. szent egylet (Chevra Kadisa) előljárósága méy fájdalommal jelenti, hogy az egylet érdemes tagja

HARTSTEIN PÉTER

ur életének 81-ik évében 1912. nov. hó 19-én jobblétre szenderült. A megboldogult hűt tetemei 1912. november hó 21-én délelött 1/211 órakor fognak a Szechenyi-utca 7. sz. gyászházból az izr. temetőbe örök nyugalomra kísértetni, mely kíséretre való csatlakozásra az egyleti tagok tisztelettel felkértenek.

Debreczen, 1912. nov. hó 20-án.
Az izr. szent egylet előljárósága.

Jövő évi gipszszükséglet.

legjobb minőségben és legelőnyösebben fedezhető a

kartelen kívül álló SÁTORI MÓR

Erdélyi gipszműveiből

Központi iroda:
Budapest VI., Dandár-utca 25.

Tisztítsd csak

Globus

Tisztító kivonattal

a világ legjobb fémisztítószere

Kartelen kívül.

MEZŐ ÁRMIN

épületfa, deszka és cserépkereskedése

Wesselégyi-tér 6. sz. alatt
(Berta-gőzmalom mellett.)

Kartelen kívül, tehát olcsó árak.
Mindenkinek saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezze be.

Apró hirdetések.

Levélbélyegekben is lehet az apró hirdetések árát mellékelni. A kiadóhivatal főntartja magának a szövegváltoztatási jogot oly hirdetésekkel szemben, melyek megjelenését kizárja a hirdetés tartalma, értelme. — Tudakozódásokra készséggel adunk felvilágosítást, ha a válasza szükséges levélbélyeget mellékelik. Minden hirdetésre ingyen ad fölvilágosítást a kiadóhivatal s hirdetőket kívánatra díjtalanul szerkeszt.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eldva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Kályha-táloák tűzszerzők, szemesvedrek legjobb kivitelben olcsón Tóth Józsefnél a Marsit-fürdővel szemben. Telefon: 773

OLCSÓ és jó órák, ékszerek legolcsóbban szerezhetők be Gasparik Ádám órák és ékszerész-nél Debrecen, Hunyadi-utca 12. Ugyanott órajavitások legolcsóbban eszközöltenek.

Szőlősgazdák

és szőlőtelepítők figyelmébe!

Aki szőlőjét újra akarja telepíteni,

Aki szőlőoltványt akar rendelni.

AKI gyümölcsfát, rózsafát óhajt ültetni —

kérjen oktató díszárjegyzéket az alábbi címtől:

Transylvania Szőlőtelepítő vállalat

Maros-Vásárhely, Dr. Gece Dániel-utca 39. szám.

Ideggyenge férfiak!

Az elgyengült erő azonnali visszakeresésére legmegbízhatóbbak az

evacon-tabletták,

melyeknek káros következményük nincs. próbadoz K. 4.40 1/2 doboz K. 10.50, 1 egész doboz K. 18.20. Utánvét mellett vagy a pénz előre való beküldése ellenében küldi Polgár Gyula gyógyszerár Pozsoyn, II. Frigyes főherceg-ut 20

Amerikai Parti Aruház Gutmann Testvérek

Hatvan-utca 20.

Legolesőbb bevásárlási forrás

Egy vidéki banknál elzalogosított árukat 50%-al a beszerzési áron alul vettem meg és árakat alábbi olcsó áron ajánlom a n. é. vevő közönségnek, Finom zefir férfi ingek K 2.50-től
Finom fehér " " " 2. " "
Férfi gallérok " " " .18 " "
" sapkák " " " .50 " "
Fiu és leány szalmakalapok " .30 " "
Finom női batist és zefir

blousok " " " 2. " "
Finom női selyem blousok " 3. " "
Férfi nadrágtartók " .50 " "
Kész pongyvlák minden kivitelben " " " 4.30 " "
2 méter szerb vászon " .22 "

Selyem sálak minden elfogadható

árért.

Tisztelettel Löwenheim Albert.

Elsőrendű porosz darab-, kocka- és diószen szoba- és konyhafűtésre. **Ostrau-dombrau**, darab-, kocka-, dió- és aknaszen gép- és kazánfűtési célokra.

Ostrau mosott finom és durvaszerű kovácszen.

Drenkovi s éa ipari célokra, saját gőzsűnkkel szállítva.

Ostrau-dombrau pirszen öntöde és szivógáz célokra.

Ostraui kőszén brikett 3 kilogrammos darabokban, lokomobil és stabil gépek fűtéséhez, minden vasut és hajóállomásra szállítva.

Elsőrendű porosz „Király”-bányai 1, 3 és 6 kilogrammos **brikett**, kályhafűtésre kiválóan alkalmas.

∴ HIDVÉGER ANTAL ∴ Foglalkozik az összes bank és váltóüzlete Debreczen, Deák Ferencz-u. 13. sz. TELEFON 416. szám. bankügyletekkel

Ludeser János

női, pipere csipke és rövidaru üzlete (Városház épület)

Szalag, csipke, keztyű, ritikül, arcfátyon harisnya és

párisi ujdonságokban.

Vizvezetékek, esaternázás, központi fűtéseket szakszertű kivitelben, jótállás mellett — Tervrajzot és költségvetést díjtalanul készítek. Házak évi jókarban tartását csekély díjazásért elvállalom. **Gyenes Antal,** Csapó-u 6. Telefon 15.

Gyógyítható-e a tüdőbaj?

Ez a rendkívül fontos kérdés mindenkit foglalkoztat, aki asztma, tüdő- és egező tuberkulózis, tüdőcsnehurut, tüdővész, makacs köhögés, elnyálkásodás vagy állandó rekedtség gyötör s eddig nem talált orvoslást. Minden ilyenféle beteg kap tőlünk teljesen ingyen egy könyvet képekkel Guttman dr. orvostól a Finsen-gyógyintézet főorvosától a következő tárgyról: **Gyógyítható a tüdőbaj?** Azonkívül egy próbacsomagot kitűnő diétikus teáinkból. Ezek magasztalják, akik eddig használták. Gyakorlott orvosok ezt a teát mint kitűnő diétikumot tüdőtuberkulózis (tüdővész), asztma, krónikus gége- és gégehurut ellen rendelték és magasztalták. A tea nem tikos szer, Lisber-fele növényekből készül, a melyeket császári rendeletre szabadforgalomba bocsátottak. Ara olyan olcsó, hogy a legszegényebbek is használhatják. Hogy minden betegnek minden rizikó nélkül alkalmat adjunk a tea kipróbálására s hogy a betegsége felől mindenkit fölvilágosíthassunk, elhatároztuk, hogy minden betegnek megküldjük a **Gyógyítható-e a tüdőbaj?** című német füzetet egy próbacsomag teával teljesen ingyen és bérmentesen. Tessék levelezőlapot írni Puhlmann & Co címre Berlin, 901. Müggelstrasse 25.